HARB TARİHİ VESİKALARI DERGİSİ

Yıl : 8 Eylül 1959 Sayı : 29

İstiklâl Harbinde Kahraman 38 nci alay subaylarından bir grup
Sabuncupınar 5 Temmuz 1337

İşaretliler:
1 - 4 ncü Bl. K. Yzb. Rasim (Tümgeneral)
2 - Bk.K.larından Yzb.Niyazi
3 - Alay Kâtibi Sezâi
4 - 3 ncü Bl. Tk. K. Mülâzim Halim

188 Sayılı Ordu Dergisine Ektir

E. U. Basımevi
ANKARA
1959

Yazı işleri
E. U. Rs.
Harb Tarihi Dairesi

Harb Tarihi Vesikaları DERGİSİ

Üç ayda bir çıkarılır
(Mart , Haziran , Eylül, Aralık)
Ayları

Basım işleri
E; U. Basımevi
A N K A R A

Yıl : 8 Eylül 1959 Sayı : 29

22 Haziran 1960

Tarih yazmak, Yapmak kadar mühimdir. Yazan, Yapana sadık kalmazsa; değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

A T A T Ü R K

İstiklâl Harbinde Kahraman 38 nci alay subaylarından bir grup
Sabuncupınar 5 Temmuz 1337

İşaretliler:
1 - 4 ncü Bl. K. Yzb. Rasim (Tümgeneral)
2 - Bk.K.larından Yzb.Niyazi
3 - Alay Kâtibi Sezâi
4 - 3 ncü Bl. Tk. K. Mülâzim Halim

İÇİNDEKİLER:

1 - Fihrist
2 - Açıklama
3 - Vecizeler
4 - Tarihî vesikalar ve açıklamalar

191 Sayılı Ordu Dergisine ektir

E. U. Basımevi
A N K A R A

766

FİHRİST

29 No. lı Vesikalar Dergisi

Eylûl 1959

Vesika No.	Vesika tarihi		Vesikanın özeti
741	6	Kasım 1334	Mütareke hakkında Hicaz Kuvvei seferiyesine yapılacak tebligatın merkezden yapılması.
742	6	Kasım 1334	Mütarekenamede bir kayıt mevcut olmadığından İngilizlerin İskenderun'u işgale teşebbüs etmemelerinin kendilerine tebliği.
743	6	Kasım 1334	İngilizlerin, İskenderun'u işgal hususunda yaptıkları aldatıcı hareketlerini tasvip eden Nezaretin emirlerine uyamıyacağından, yerine birinin tâyini için M. Kemal Paşanın, Erkânıharbiye Riyasetine şifresidir.
743 mükerrer	5	Kasım 1334	740 ve 743 No. lı vesikalarda geçen Yunanistan kelimesinin, yanlış şifrelenmesini izah ve isbat eden 740 No. lı vesikanın aslı.
744	6	Kasım 1334	İngilizlerin İskenderun'u işgal etmek istemelerine, ateşle mukabele edilmemesine dair Sadaretin, M. Kemal Paşaya şifreleridir.
745	5	Kasım 1334	Yıldırım ve İkinci Ordu karargâhlarının lâğvedildiği.
745/a	5	Kasım 1334	İkinci Ordu Karargâh ve zâbitanının ne şekilde 7 nci Orduya terkedileceği.
745/b	6	Kasım 1334	2 nci Ordu lâğv işlerinin Nezaretten gelecek emre göre yapılacağı.
746	6	Kasım 1334	Yıldırım ve İkinci Orduların lâğvına dair M. Kemal Paşanın Nezarete yaptığı tekliflir.
747	7	Kasım 1334	İskenderun'un işgalile, Grup kıtaatı için doğacak tehlikeli durumun önlenmiş olduğu.
748	7	Kasım 1334	İskenderun'un işgali ve lâğvlar hakkındaki tekliflerin yanlış anlaşılmaması için M. Kemal Paşanın, Sadarete yazısı.
749	7	Kasım 1334	Yıldırım Grupu dahilinde yeni teşkilât ve konuşlara dair Grup emri.
750	8	Kasım 1334	2 nci Ordunun lâğvında yapılacak işler.
751	8	Kasım 1334	(Edlip) mıntakasındaki eşkiyalığın, gizli maksatla İngilizlerce Türklere atfedildiği.
752	9	Kasım 1334	İngilizlerin Payas'ı Suriye hududu olarak farzetmeleri karşısında ,daha cenupta kalan kıt'a ve cepanelerin durumunun izahı.
753	9	Kasım 1334	İskenderun'un teslimi sırasında, mülkî idare âmirleri ile 41 nci Fırkanın hareket tarzı.
754	9	Kasım 1334	İngilizlerin hâdisesiz olarak İskenderun'u işgal ettiklerine dair rapor.
755	9	Kasım 1334	İskenderun'un işgalinden sonra, cenuptaki kıtaatın harekât tarzına dair XV nci Kolorduya verilen emir.
756	7	Kasım 1334	Yıldırım Ordular Grupu ile 7 nci Ordunun lâğvına dair İradei seniye suretidir.

757	9	Kasım 1334	Mülga 2 ve 7 nci Ordulara ait muamelâtın Grup kanalından geçirilmesine dair şifre.
758	10	Kasım 1334	İskenderun'un işgaline dair iki taraf mükâleme memurları arasında varılan anlaşma.
759	10	Kasım 1334	M. Kemal Paşanın, İstanbul'a dönüşünden sonra, 2 nciOrdu K. Nihat Paşanın kumandayı alacağı.
760	10/11	Kasım 1334	M. Kemal Paşanın, Yıldırım kıtaatına vedaı.
761	10/11	Kasım 1334	2 nci Ordu K. Nihat Paşanın, mülga Yıldırım kıtaatına ve Harbiye Nezaretine vazifeye başlama mesajı.

268

Harb Tarihi Vesikalar Dergisine dair açıklama

1. Bu sayıdan itibaren derginin baştarafına bir fihrist konulmuştur. Bunlar, dergiden ayrı bir dosyada toplandığı takdirde, aranılan vesikanın bulunduğu dergiyi seçmek kolaylaşır.

2. Vesikaların, icabında daire arşivinden bulunmasını kolaylaştırmak için Türkçe yazılan kısmının sağ üst kenarına dolap, göz ve dosya numaraları konulmuştur.

3. Tarihe meraklı, karışık meslek sahiplerinin bu vesikalardan istifadesini sağlamak maksadı ile, dergiler, ücreti mukabilinde Ankara'da E. U. Basımevinde ve İstanbul'da Askerî Basımevinde satılmaktadır.

269

270

Askerî vecizeler

Maddî ve bilhassa manevî sukut, korku ile, aciz ile başlar.

Gazi M. Kemal
(Atatürk)

Düşmana galebe etmek için cür'et, cür'et ve daima cür'et lâzımdır.

Danton

Harbde en tesirli hareket, en cesurane kararı vermekle olur.

Moltke

Harbde herşey ruhîdir. Maneviyat ve fikir fiilen mevcut kuvvetin yarıdan ziyadesini teşkil eder.

Napolyon

Büyük zaferler büyük tehlikeleri göze almakla elde edilir.

X X X

Merkezi sıkletsiz taarruz iradesiz insana benzer.

X X X

272

TARİHÎ VESİKALAR

274

741 No. lı vesikanın açıklaması

Mevcut telsizlerle irtibat imkânsızlığı sebebi ile, Hicaz Kuvve-i seferiyesine yapılacak tebligatın; merkezden yapılmasına dair, Yıldırım Ordular Gr. K. M. Kemal Paşanın, Erkânıharbiye Riyasetine cevaben yazdığı şifredir.

Vesika No. : 741

Dosyalı - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Şifre
579 Harekât

Adana
6/11/34

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

C — 4/5 /11/34 567/1505

1 — ~~Maan'da, Hicaz'da Yıldırım'a mensup olarak kalmış kıtât var ise~~ Hicaz Kuvvei seferiyesi Yıldırım'ca malûmdur. Maan'da ve Suriye'nin sair mıntakalarında kalmış kıtât olup olmadığı meçhuldür. Var ise bunlara mütareke şeraitinin ve tafsilâtı sairenin Yıldırım tarafından tebliğine imkân yoktur.

Esasen mütarekeden evvel Hicaz Kuvvei seferiyesine tebliği evamir ve talimat için mevcut telsizlerle lüzumu kadar çalışılmış ve mümkün olmadığı görülünce Kuvve-i seferiye'ye mahsus evâmirin Dersaadet'ten tebliğine müsaade buyurulması 13/10/34 tarihli şifreli mâruzatla istirham olunmuş idi. Buna nazaran doğruca makamı sâmilerinden tebligat ifasını

~~2 — Terbise ve hazarî vaz'ulceyşe ait mukarrerat ve talimata intizar olunuyor.~~

~~3 — Her hususta müttefiklerin müracaatına intizar edilince teşebbüs onlara terkedilmiş, ve mütareke meâlinden hariç bir çok taleplerin onlar tarafından sordine imkân verilmiş olur.~~

~~Bu sebeple her mütarekede âdet olduğu veçhile üserânın mübadelesi; ordular arasında bitaraf bir mıntaka tâyini meselesi muallâkaı sairenin halli için 15 nci Kolordu Kumandanı Ali RızaPaşa Hazretlerinin riyasetleri altında Miralay Fahrettin ve Sıhhiye Müfettişi İbrahim Tali' Beylerle küçük rütbeli sâbitandan müreckep bir mükâleme hey'eti teşkil ettiğimi ve bu hey'etin 7/11/34 tarihinden itibaren işe başlayacağını arzeylerim.~~ Arzeylerim

M. Kemal

Sedat
Muzaffer
6/11/34 kapadım
saat
11,20 evvel
Şerafettin

Vesika No: 741

آلطه
٢٤/١١/٦

شفرة
٥٧٩ وطاق

شفرة

٥٦٧ / ١٠٠٥ — ٢٤/١١/٤ — ع.

١ — معاهده اجازه سيلدريمه كوره قاراسه قطعاً مخالف معاهده ايكن سوريه ساحلي منطقه‌سنده قاطعاً قطعاً اولمامسي معلوم‌در. معاهده وسوريه ساحلي منطقه‌سنده قاطعاً قطعاً اولمامسي اولطوقي مجهولدر. واليسه بونلر متاركه‌ده اولمقلر وتقطيعاً ساحله نظر سيلدريم طرفندن سيلفيفه امكان يوقدر. سيلفه وامدوقلمانه ايچون حدود اساساً مخالف متاركه‌دن اول مخالف قوه مسلحه‌يه قوه مسلحه‌يه تنزيلاته ازدحام جهتيله ومحله اولمديغي كوره ولوكه [illegible] دوقدان سيلفه مساعد بولونماسي [illegible] مخصوص اولمامسي [illegible] مقام سيلفه بلفيا [illegible] مفروضه‌سنده مساعد اولمامسي [illegible] نظراً [illegible]

٢ — رفحه دخلي وضع اليده عائد مفرزه ولمانه مخالف اولمقدر.

٣ — قوصطه منفصلاً رفحه مخالف قلمالك اولمامقدن دخي امكان ويرلمه‌ديكي، متاركه مالندن خارج برحيه قلمالك اولمامقدن [illegible] بوسيله اراضي مبادله [illegible] ايدرا ايسه مبادله منطقه‌سنده تعيين مسائل

هيئت ايله دوعادن ولدكي وحالا

معلقه سائره‌دن حل ايچون [illegible] وقتي مقتضي [illegible] آلتي وزارت مخابره‌سي [illegible] ٧/١١/٢٤ تاريخدن

عصمت

٦/١١/٢٤ جمعه

278

742 No. lı vesikanın açıklaması

İngilizlerin, Musul ve Irak'ı olduğu gibi İskenderun'u da işgal etmeleri için mütarekenamede bir kayıt olmadığı, Mondros'taki İngiliz kumandanına yazıldığı ve cevap alınıncaya kadar, anlaşmazlığı mucip olacak bir harekete tevessül etmemelerinin İngiliz kumandanlarına nazik bir şekilde tebliğ edilmesine dair Sadaretin Yıldırım Grupu Kumandanlığına çektiği telgraftır.

Vesika No. : 742

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Fevkalâde müstaceldir
Numara
10824

6/11/34
7/11/34 vurudu
Saat 5.00 Sonra

Yıldırım Ordular Grupu Kumandanlığına

Mütarekename mucibince İngiliz Irak ordusu kumandanlığı ne Musul'u ve ne de Irak'ı istediği gibi tefsire salâhiyettar olmadığı İskenderun'un İngilizler tarafından işgaline dair metni mütarekenamede bir kayıt bulunmadığı Mondros'taki Vis Amiral Colthorp'a yazılmıştır. Müşarünileyhin ifadatına atfen mevrut cevapta Musul ve diğer mevaki hakkında bir daha böyle sui tefehhümü mucip harekâtta bulunmaması için İngiliz orduları kumandanlarına emir verilmesini hemen Londra'ya bildirildiği işar olunuyor. Binaenaleyh keyfiyeti sureti nazikânede İngiliz ordusu kumandanlarına tebliği ile Londra'dan verilecek emre intizar eylemeleri hususu mütemennadır.

Şerafettin
H II I
7/11
Sedat

Başkumandanlık Erkânıharbiye Reisi
Ahmet İzzet

279

۵

قومانده انقره مستحفظ - بیلدیرجی اردوی قوماندانلغی

نومره
۱۸۲۱

جریده
۲۲/۱۱/۷
۲۲/۱۱/۷ دوده
۵ ساعت

مناکی نام مرتبجی انگلیز جاسوسی اردوی قوماندانلغی محاکمه، دوغرده عراقی ایسه دیکه‌کی تفسیره صولاجنداء اولمدیغی آنلاشیلدیغندن انگلیز طرفندن اشغال داره‌سنه مناکی نام‌ده بر قید بولنمقده‌در. دیمک آمیرال غالده‌ده یاپلمشدر. مشارالیهک اداره‌سنه عطفاً مامور دولت مراسلی و دیگر مواقع لفنده بولدقلری سوء تفهمی مرتبجه حکایه بلغامی ایچیه انگلیز اردوسی قوماندانلغنه امور ملتنه لوندره‌یه بیلدیرلدیکی اشعار ایلر. بالتبع کیفیتی صورت تارکانه‌ده انگلیز اردوی قوماندانلغنه تبلیغه لوندره‌ده دیپلماسی امره انتظار ایلدیکی خصوصی منتظردر.

یاکه قوماندانلغی جریده رئیسی
احمد عزمی

مناکی نام

II I
۷/۱۱

182

743 No. lı vesikanın açıklaması

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyasetinin, 28 sayılı mecmuada neşredilen 5/11/34 tarihli şifrelerine, Yıldırım Ordular Gr. K. M. Kemal Paşanın cevaben yazdığı şifredir.

Burada; İngilizlerin, İskenderun'u işgal etmek istemelerinin, 7 nci Orduyu, çekilme yollarını kapayarak harb esiri saymaları ile neticeleneceği belirtilmekte, Kumandanlığı teslim alacak bir zatın tâyini rica edilmektedir.

Vesika No. : 743

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Adana
6/11/34

Numara
579
Şifre
Tehir eden idam olunur.

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

Altı saat fâsıla ile alınan biri açık diğeri şifreli 5/11/34 tarihli iki kıt'a telgrafnamei samileri muhteviyatını ve şifreli olanının da münderecatını tetbik için tevekkuf ve teemmüle lüzum gördüğümü itiraf ederim.

İngilizlerin Halep civarındaki ordularını beslemek için İskenderun'dan istifade etmek istemeleri muhik değildir. Çünki İngilizlerin eline geçmiş bulunan Halep Vilâyetinde ve nefsi Halep şehrinde milyonlarca erzak olduktan başka mütareke şartnamesinin 21 nci maddesine nazaran filhakika Halep'teki İngiliz ordusuna iaşece muavenet etmek lâzımgelirse pek çok erzaka malik bulunan Kilis, Antep havalisinden tertibat ve tedabiri mahsusa ile erzak satılabilir. Zatı samilerini temin ederimki maksat Halep'teki İngiliz ordusunu iaşe etmek olmayıp İskenderun'u işgal, İskenderun - Kırıkhan - Katma yolu ile hareket ederek Antakya - Dircemal - Ahterin hattında bulunan 7 nci Ordunun hattı ric'atini kesmek ve bu Orduyu, 6 nıcı Orduya Musul'da yaptığı gibi teslimden içtinabedilemiyecek bir vaziyete sokmakttır. İngilizlerin Ermeni çetelerini bugün Islâhiye'de faaliyete geçirmiş olmaları da bu zanna kuvvet verecek mahiyettedir. İngiliz murahhasının centilmenliğini ve buna mukabil bu tarzda cemile ibrazını idrak ve takdir nezaketinden muarra bulunduğumu arzederim. Yunanistan'ın sahai faaliyee çıkarılmasını temin ile İngilizlerin İskenderun'da ve İskenderun - Halep yolu üzerinde yerleşmelerindeki münasebeti mantıkiyyeyi anlayamadığım gibi bu hususta musamahayı da bilâkis pek mahzurlu görüyorum.

Binaenaleyh keyfiyetin tarafı devletlerinden İngiliz Suriye ordusu kumandanlığına tebliğine delâlette mazurum. İskenderun'a her ne sebep ve bahane ile asker ihracına teşebbüs edecek İngilizlere ateşle mumanaat edilmesini ve 7 nci Orduya elyevm bulunulan hatta gayet zayıf bir ileri karakol tertibatı bırakarak kısmı küllisini Katma - Islâhiye istikametinde bittahrik Kilikya hududuna geçirmesini emir ettim.

İngilizlerin iğfalkâr muamele teklif ve hareketlerini İngilizlerden ziyade muhik ve nazik gösterecek ve buna mukabil cemile ibrazını mutazammın olacak evamiri hüsnü tatbika yaradılışım müsait olmadığından ve halbuki Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti celilesinin içtihadına tatbiki harekât etmediğim takdirde bir çok mihamat altında kalmaklığım tabii bulunduğundan kumandayı hemen teslim etmek üzere yerime tâyin buyuracağınız zatın sür'ati emrü tebliğini hassaten istirham eylerim.

Şifre edilmiştir. 6/11/34 3 evvelde telgrafhaneye gönderilmiştir.

M. Kemal

Şerafettin

284

Vesika No.7/3

نمره
٥٧٩

المنه
٢٤/١١/٦

باسه قومانده ان خان جیه ریاست جلیله

تأخیر ایدن اعدام کلمه‌لری

آلتی ساعت فاصله‌یله انان برنجی جیه ریاستی ٥ / ١١ / ٢٤ تاریخلی
آیلی قطعه تلغرافنامه‌سی مخدوماتی دستغه‌لی اولاندن ده ٥ نه جاتی
تطبیقه ایچون توقف و تأمله لزوم کوردیکی اعتراف ایدیرم
انکلیزلرک حلب جوارنده‌کی اردوسی سلامت ایچون استرداد و استعاده
ایچک ایستدکلری محقق دکلدر. چونکه انکلیزلرک الی کچمه‌سی طرفنه حلب ولایتی
دخی حلب شهرنده مقیم اولمق اراده‌سنده بولنمه‌سی متارکه شرطنامه‌سنک
ایجابی — نظراً فی الحقیقه حلبده‌کی انکلیز اردوسنک ایجابنده‌کی
لزوم کبی — [illegible] کلیسی، عینتاب جوارنده‌کی
ترتیبات و تدابیر مخصوصه ایله [illegible] اشغال
مقصد حلبده‌کی انکلیز اردوسی [illegible] قاطعه‌یله جهت [illegible]
انطاکیه [illegible] حال [illegible]
[illegible] / [illegible] اصلاح [illegible]
[illegible] انکلیز [illegible]
[illegible] قوت [illegible]
[illegible] مقابل [illegible]
[illegible] تأمین ایله انکلیزلر [illegible]
[illegible] نشانلر ساحه دفاعیه [illegible] مناسبت منطقه‌یی
[illegible] حلب [illegible] انکلیز [illegible]
اکلایه مدیغمز بو خصوصه [illegible] انکلیز [illegible]
[illegible] بنا علیه [illegible] اسلند [illegible]
تلغرافه ولاتده مقدم [illegible] آتیه مانعت ایدلمش و یکی اردویه
اخراجنه نشبث ایدیلن انکلیزلره [illegible] ترتیباتی [illegible]
الیوم بولونیلان خطر غایت ضعیف بر ایلهی [illegible]
کلیسی قاطعه - اصدحیه [illegible]
کرمسی امراتیم [illegible] معامله تکلیف و حرکتی انکلیزلره زیاده کوره
انکلیزلرک اعمالنه - [illegible] مقابل [illegible] اولجه [illegible]
دنازل کوستره‌جک [illegible]
[illegible] تطبیقه [illegible] تطبیقه [illegible] تقدیرده [illegible]
[illegible] اخراجه [illegible] قوماندانی [illegible]
[illegible] قاطعه [illegible] تشبث [illegible]
[illegible] سرعت امر و تبلیغی [illegible]

86

743 Mükerrer No. lı vesikanın açıklaması

28 sayılı dergide neşredilen 740 No. lı vesikanın, Ahmet İzzet Paşanın imzasını taşıyan aslıdır. Yıldırım Ordular Grupuna çekilen bu yazıyı şifreleyen şahıs, (imzası okunamamıştır). 7 nci satırda çıkma işaretinin yanındaki (bu teminatın) kelimesini (Yunanistanın) okuyarak şifrelemiş ve Yıldırım'da açan şahıs da (Yunanistanın sahai faaliyete .....) şeklinde açmıştır.

Nitekim, M. Kemal Paşa, 743 No. yı taşıyan cevabının 17 nci satırında, bu kelime ile hâdiseler arasında bir münasebeti mantıkıye bulamadığını ifade etmek mecburiyetini duymuştur. Bu mecmuanın tertibinde ele geçen bu vesika mükerrer numara ile dergiye konmuştur.

Harb T. D.

Dolap - 49
Göz - 10
Dosya - 38

Tarihi tesvidi: 5/11/34

Gayet müstacel şifre

Yıdırım Ordu Grupuna

4/11/34 tarihli ve (650) numaralı yevmî rapora:

Mütarekename ahkâmınca İngilizlerin İskenderun'u işgale hak ve salâhiyetleri yoksada Halep civarındaki ordularını beslemek için İskenderun'dan istifade etmek istemeleri de muhik bir talep mahiyetindedir.

~~Esnayi mütarekede şifahen izahat~~

Mütarekenamede bir hayli mevaddı tâdil ederek vaktin darlığına mebni bize yalnız şifahen izahat ve teminat verebilen İngiliz murahhassının bu cenbize yalnız şifahen izahat ve teminat verebilen İngiliz murahhassının bu cenbize yalnız şifahen izahat ve teminat verebilen İngiliz murahhassının bu cenbize yalnız şifahen izahat ve teminat verebilen İngiliz murahhassının bu cen- tilmenliğine mukabil bir cemile olmak ve bu teminatın sahai faaliyete çıkarılmasını teshil ve temin etmek üzere İskenderun limanından İngilizlerin erzak vesaire nakliyatı hususunda istifade ~~edebileceklerine~~ ve İskenderun - Halep yolunu tamir edebilecekler edebilmelerine müsaade ~~edeceğim~~ ettim ve amirale de yazdım Bunda ordunun vaziyetincede bir mahzur görmüyorum. ~~Bu bap taki mütalâanızın sürati mümkine ile işarı mütemennadır.~~

Bu limandan ve yoldan istifadelerini temin etmekle İskenderun liman ve şehrini kendilerine terketmiş olmuyoruz. Liman ve şehir yine bizde kalacak /15 bilâkis bugün onlar yalnız limandan ve yoldan sırf bir misafir sıfatiyle istifade edebileceklerdir. Keyfiyetin tarafı âlilerinden İngiliz Suriye Ordusu Kumandanlığına da iblâğı mütemennadır.

Ahmet İzzet

/15 Hükümeti askeriye ve mülkiyemiz, hulâsa herşeyimiz yerli yerinde bulunacak

M

10803

Şifreye tahvil ettim 5/T. Sani 334

İmza

(okunamadı)

Reis Paşa Hazretlerine arzı

(Rauf Bey)

1-2

6-11-34

288

Vesika No: 743 Mükerrer

اوراق اوطه‌سنك نومروسی		عثمانلی اردوی همایونی باش قوماندانلق ارکان حربیه ریاستی شعبه	میصنك امضاسی
شعبه نومروسی			تاریخ تبیضی
مسودینك امضاسی	صحیح		میصه‌تونیلان نومرو
تاریخ تسویدی	٤٤/١١/٥		مقابله جینك امضاسی
قلم اوطه‌سنك نومروسی			مقابله تاریخی

خلاصه مستعجل شفره

بیلدیرم اردوغروپنه
٤/١١/٤٤ تاریخ و (٦٥٠١) نومره‌لی یومیه ایوره :

مشارکه‌نامه‌لر اطامجه انقره‌دن اسکندرونه استحاله‌سی وصلاحیتدر.

یوقسه ده حلب جوارنده کی اردونك بسیه‌سنك ایچنی اسکندرونه

استفاده ایتدیرمسی حقنده رطب بحث‌در.

~~شهر شارکه‌نامه ضاقه ایضاحات~~

مشارکه‌نامه‌ده برنجی سواری تشکیلاتی وقتده دارلعه‌نی بزه بکنه

نقاهت ایضاحات و تامینات ویرمیه‌جه انقره وحفظه بوشتمکده

(بو تامینات شمدیلیك حیفاریمز تشریحه و تامینه ایتدیر)

مشاریك رجعیه اطامه‌لری اسکندرونه کیدرکن انقره‌دن ارزاقه

وجازه حقوقنی استفاده ایتدیرمک و اسکندرونه حلب بازدم

بولنمیه‌جه ایتدیرمک و ابراز اوله

بونی تعمیم ایتدیرمک ایچون مساعده ایتدیرمک و بابالیه

بونی مذاکره‌نامه‌ده محتاج کوره‌جه‌ز. ~~بونی کوره‌جه‌ز~~

بونی نه و بولنه استفاده‌ایچون تامیه ایتمکه اسکندرونه لیمانه و شهرینه کلنجه‌یه قدر ایچون :

~~بنیه~~ لیمانه و شهرینه بزده قالوجه ~~باتسه بکه~~ [15] انقره یاکز لیمانه و یولنه

حرف بر مسافر صفته استفاده ایتدیرمک‌در. کیفیت / انقره سوریه اردوسی قوماندانلغنده ایدوغمز قدر

[15] حکومت عسکریه دیکر جهتدن خزینه طرفندن بولنمیه‌جق

290

744 No. lı vesikanın açıklaması

743 No. lı vesikada geçen ve İngilizlerin, İskenderun'u işgal teşebbüslerine ateşle mâni olunması için M. Kemal Paşanın verdiği emir üzerine; Mütarekenin ihlâline sebep olacak böyle bir harekete tevessül edilmemesine dair Sadaretin Yıldırım Ordular Grupu K. lığına yazdığı şifredir.

Vesika No. : 744

Dolap - 49
Göz - 3
Dosya - 5

Osmanlı Orduyu Hümayunu
Başkumandan Vekâleti
Şube
1ret
Su

Gayet aceledir

Aslı Şube 2'dedir

Yıldırım Ordular Grupu Kumandanlığına

C 781 ve 782

İskenderun'a çıkacaklara karşı tarafımızdan silâh istimalinin emir verilmiş olması devletin siyasetine ve memleketin menafiine kat'iyen mugayir olduğundan bu yanlış emrin derhal tashih olunması tavsiye olunur. Mütareke şeraitinin sui tefsirinden ve sui tatbikinden ve muhtelif tâbirattan mutahassil müşkilât daha evvelce görülmüştür. Mütarekenamede bize bu gayrı müsait ahkâmı kabul ettiren gaflet değil kat'i mağlûbiyetimizdir. Devlet vaziyeti hazıranın mütehammil olduğu teşebbüsatı siyasiyede bulunmakta ve muvaffakiyet memul etmektedir. Şurası samimen ifade olunur ki, bu nazik zamanda devletin âtisine tesiri küllisi olan harekât ve münasebatın cephede tarafınızdan ifası ziyadesiyle mucibi emniyet olacağına şüphe yoktur. Bununla beraber pek nazik olan vaziyeti hazırada ahvalin münakaşa ve teehhürata tahammülü olmayıp ordulara tarafımızdan verilen talimatlar kat'i surette vacibül'ittibadır.

2 — Grupun lâğvı emri kabili icradır. Alıkonulması münasip görülen karargâha Yedinci Ordu Karargâhı unvanı ita ve fazla olanlar ilga olunur. Gruptaki müfettişlerin vesair zevatın Yedinci Ordu ile dahi hukuku müktesebeleri mahfuz olduğundan iş zamanında hizmetten istinkâf etmeleri gayrı memuldür.

Ahmet İzzet

Şifre edilmiştir.
6/11/34
Faik

Vesika No. 744

اوراق اوطه‌سنك نومروسی		عثمانلی اردوی همایونی باش قوماندانلق وکالتی شعبه ١		میضك امضاسی
شعبه‌نك نومروسی				تاریخ تبیضی
مسودینك نومروسی				میضه قونیلان نومرو
تاریخ تسویدی	٧٤٠/١١/٦			مقابله ایده‌نك امضاسی
قلم اوطه‌سنك نومروسی				مقابله تاریخی

صورت

١

عنایت عجیبه در

اصلی شیخ زاده در

سلیم اردوی همایونی قوماندانلغنه

ح ٧٨١ د ٧٨٢

اسکندر دنیا چیقه جغیر ده فاتح شوکت قرن ده سلاح استعمالنك
امر و برطرف اولمسی دولتك سیاستنه و مملکتك منافعنه قطعیاً
مغایر اولدیغندن بو باکلمه امرك درحال تصحیح اولونمسی
توجه اولنور . مثلاً که شرائطنك سوء تفسیرندن دسوء
تطبیقندن مختلف تعبیراتدن متحصل مشکلات دها اول ده
کورلمشدر . مثلاً که نامده بره ایونجه ساعد اعطا قبول
ایتدیرمك غفلت دکل قطعی مغلوبیتدر . دولت و حقیقت حاضره‌نك
متحمل اولدیغی تشتتات سیاسیه ده بولونمقده و موفقیت مأمول
ایتمکده در . شو اساس جمیعاً افاده اولنور که بونلرك

Vesika No.744/a

اوراق اوطه‌سنك نومروسی		عثمانلی اردوی همایونی باش قوماندانلق وکالتی شعبه		میفك امضاسی
شعبه‌نك نومروسی				تاریخ تبیضی
مسودینك نومروسی				مبیضه قونیلان نومرو
تاریخ تسویدی				مقابله ایده‌نك امضاسی
قلم اوطه‌سنك نومروسی				مقابله تاریخی

زمانده دولتك اینسه تأثیر کلیسی اولدیغی حرکاته دنامیاتك جبهه ده طرفکزدن انفاسی زیاده سیله حوصله اینتك اولدیغنه شبهه یوقدر. بونکله برابر یك نازك اولان وضعیت حاضره ده احوالك مفاتشه وتأخراتی تحمل اولنمیوب اردوره نشر ودیریلان تعلیماتك قطعی صورتده واجب الاتباعدر.

۲- غریب لغوی امری قابل اجرادر. ایقونمس مناسب کوریلان قرارکاهه بدنجه اردو قرارکاهی عنوانی اعطا وضع اولونمق الفا اولنور. غردیه کی نفسترك دماثر ذواتك بیدنجه اردو عنوانیله رضی حضرتلرینه مکتبه‌لری محفوظ اولدیغندن ایسه زمانده خدمتده استنکاف ایتمیدی غیر مأمولدر.

احمد عزت

۲

شبهه اولمشدر
۲۴/۱۱/۶
فائقه

745 No. lı vesikanın açıklaması

Yıldırım Ordular Grupu Karargâhı ile 2 nci Ordu Karargâhının lâğvedildiğine dair Harbiye Nezaretinin Yıldırım'a yazdığı telgrafla M. Kemal Paşanın, 2 nci Ordu K. Nihatt Paşanın açıklama isteğine karşı cevabî yazılarıdır.

Vesika No. : 745

Dolap - 50
Göz - 1
Dosya - 1

609
1557

Harbiye
5/11/34

Yıldırım Ordular Grupu Kumandanlığına

1 — Yıldırım Ordular Grupu Karargâhı ile İkinci Ordu Karargâhı mülgadır.

2 — Bu karargâhların emrindeki kıt'at ve müessesat Yedinci Ordu emrine verilecektir.

3 — Kumandanlar ve Erkânıharbiye Reislerinden gayrı zâbintan ve memurîn Yedinci Ordu emrine tâbidir. 5/11/34

Harbiye Nazırı
Ahmet İzzet

Vesika No.745

حربیه
٢٤/ ١١/ ٥

٦٠٩
١٥٥٧

بیلدیرم اردولر غربی قومانداتلغی

١- بیلدیرم اردولر غربی قرارگاهی ایله ایکنجی اردو قرارگاهی ملغادر.

٢- بو قرارگاهدن امرنده کی قطعات و مؤسسات بدنجی اردو امرینه ویریلمیشدر.

٣- قومانداتلغ و ارکانه حربیه رئیسی ندیمی ضابطان و مأموریه بدنجی اردو امرینه تابعدر. ٢٤/ ١١/ ٥

حربیه ناظری
محمد

745/a No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezaretinin lâğv emri karşısında, İkinci Ordu kıtalarının ne suretle 7 nci Orduya devredileceğinin bildirilmesine dair 2 nci Ordu K. lığının tezkereleridir.

Vesika No. : 745/a

Yıldırım Ordular Grupu Kumandanlığına

Harbiye Nezareti Celilesinden varid olan şifreli telgrafname sureti aynen bâlâ edilmiştir. Ordu karargâhındaki zâbitan ve memurin ile Ordu emrindeki kıtatın nerede ve ne suretle Yedinci Ordu emrine tekredileceğinin emrü işarına müsaade buyurulması mâruzdur. 5/11/34

İkinci Ordu Kumandanı
Mirliva

Nihat

Vesika No.745/a

انکیجی اردو همایونی قوماندانلغی

شعبه

صورت

۱ - بیلدیرم اردولر غروپ قرارگاهی آنکیجی اردو قرارگاهی عنوانه .

۲ - بو قرارگاهک امرنده کی قطعات و مؤسسات یدنجی اردو امرنه ویریلمکده .

۳ - قوماندانه و ارکان حربیه ییسلرنده غیری ضابطان و مأموریه یدنجی اردو امرنه تابعدر

٥ - ١١ - ٣٤

حربیه ناظری
احمد عزت

بیلدیرم اردولر غروپ قوماندانلغنه

بریفطات جلبیه سندن و اولادن شیخزاده کی تعرفنامه صورتی عیناً بالا ایدلمشدر .
دو قرارگاهنده کی ضابطان و مأموریه ایله اردو امرنده کی قطعاتدن نره ده و نه صورتله
یدنجی اردو امرنه ترک ایدیلمیجک امر و اشعاره مساعده بویورلمسی معروضدر . ٥-١١-٣٤

آنکیجی اردو قوماندانی
برلسوا

745/b No. lı vesikanın açıklaması

İkinci Ordu Kumandanının 745/a'daki yazılarına, karşılık olarak M. Kemal Paşanın gizli yazılarıdır.

Vesika No. : 745/b

I III
Mahrem tezkere

Adana
6/11/34

İkinci Ordu Kumandanlığına

5/11/34 tarihli tezkerei devletleri cevabıdır.

Yeni teşkilât hakkındaki emri nezaretpenahî Grupça da telâkki edilmiştir. Bu bapta Nezareti Celileye mâruzatta bulunulduğundan cevap vurudunda arzı keyfiyet olunacaktır.

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
Yıldırım Grupu Kumandanı
M. Kemal

Sedat

Yazdım bilâ numara Ali Rıza Paşa hazretlerinin yaverlerine teslim ettim.

Muzaffer

I III

۱ نمره

۲۴ / ۱۴ / ۱۶

آیکمی اداره قماندانلغنه

محرم تذکره

۲۴ / ۱۱ / ۱۵ تاریخلی تذکره ده دولتلو جواب :

یکی تشکیلات حفظ کی امرنفاذ ایتمالی ضروری و تلقی ایدلمشدر - بوجهله
نفاذ جهتیله مفرزه نشاندن ترلوندیلمهسی جواب ورلدی عرضه کیفیت
حفظ حقه -

ضروری یاورلغه مفرزه سوریلمسی
تبلیغ ایدرم عرض اولنور

سلیم

یاپدرم بلا نود و عرض حضرتلری

یاورلغه تسلیم ایدرم

سلیم

746 No. lı vesikanın açıklaması

Yıldırım Grupunda yeniden yapılacak teşkilât hakkında M. Kemal Paşanın Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyasetine yaptığı tekliftir.

M. Kemal Paşa, bu şifresinde de 743 No. lı vesikada olduğu gibi, teklifleri kabul edilmediği takdirde kumandanlıktan affını rica etmektedir.

Vesika No. : 746

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Adana
6/11/34

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

Şifre

C. 5/11/34 tarih ve 600/1557 No. lı şifreye.

3/11/34 tarih 579 No. lı şifreli arize ile vukubulan teklifatı âcizanem İkinci ve Yedinci Ordular karargâhlarının lâğvile kolorduların doğrudan doğruya Grupa raptı idi. Bu teklifim sümmettedarik bir teklif olmayıp umur ve muamelâtın sür'ati cereyan ve teminine ait pek ciddî ve amelî mütalâata müstenit idi. Şöyle ki: Bugün her iki Ordunun umumî hal ve vaziyetlerine hâkim olan ve tedviri muamelâtta meleke peyda eden karargâh Grup karargâhıdır. Ara yerden bir emirle ve bir anda ordu karargâhlarını çıkarıp kolorduları Grupa raptetmekle muamelâta hiçbir tevakkuf arız olmayacak ve bilâkis zaman ve sür'ati icrası temin edilmiş bulunacaktı. Zamanında Grup karargâhı ile İkinci Ordu karargâhı karargâhı da ilga edilerek vakti hazara ipkası matlup kolordularla geçilmiş bulunacaktı. Grup karargâhı ile İkinci Ordu karargâhını lâğvedip bütün muamelâtı Raco'da bulunan 7 nci Ordukarargâhına devir etmek kadar sakat birşey olamaz. Yedinci Ordunun tahtı emrine giren muhtelif karargâhlardan icabeden eşhası alıp matluba muvafık yeni bir Yedinci Ordu karargâhı vücuda getirmek ise hiç olmazsa bir kaç günlük zaman isteyen yeni bir teşkilâttır. Grup karargâhına Yedinci Ordu karargâhı namını vererek basit bir şekilde işi kapatmak ciheti düşünülmüş ise de bu da doğru değildir. Çünki Grup karargâhını vücuda getiren rüesa vardır ki, bunlar mevkilerini ordu karargâhlarındakilerin mevkilerine nazaran bir kademe yüksek telâkki etmektedirler. Mâruz şekle karşı beyanı itizar eylemeleri muhtemeldir. Mamafih Grupu ve iki Ordudan birini lâğvetmek maksut ise lâğvolunacak ordunun karargâhı esaslı bir su-

309

rette teşekkül etmiş olan İkinci Ordu olmayıp sümmettedarik teşekkül etmiş 7 nci Ordu karargâhıdır. Binaenaleyh elyevm tahtı emrime verilmiş olan kıt'atın umur ve muamelâtındaki selâmeti düşünerek yeni teşkilât hakkındaki emri nezaretpenahiyi dahi tatbikte mâzur olduğumu arzeylerim. 3/11/34 tarihli mâruzatım vecihle Yıldırım Grupu namı altında tatbiki teşkilâta müsaade buyurulmadığı takdirde noktai nazarı nezaretpenahilerine tevafuk eden teşkilâtın tatbiki için kumandanın tensip buyurulacak zata tevdiini istirham.

M. Kemal

İkinci . rdu Kumandanlığına
Kapadım ve telgrafhaneye
verdim. 6/11/34
Saat. 3,00
evvel
İmza okunamadı

310

اطنه
٢٤/١١/٦

باسه مقامات علیه ریاست جلیله سنه

تزکره

سنیه

٢٤/١١/٥ تاریخ و ٦٠٠/١٥٥٧ نمره‌لی شفره‌یه
٢٤/١١/٢ تاریخ ٥٧٩ نمره‌لی شفره‌لی عریضه‌لرینه وقوع بولان تکلیفات
حاضره‌سی ایکن [illegible] ایدوکه قرایاهلرینه لغویله حق ایدولرک
طوغری یه طوغری یه غزدیه‌لر نظر ایدیلر. بو تکلیفلرینه ثم کتدیلرک بو تکلیف نوعیت
امور و معاملاتنه سرعت جریان و تأمین عائد یک جدی و عملی مطالعاتنه
مستناد ایدی. شویله که: بو کون [illegible] هایکی ایدوکن
عمومی حال و وضعیتده حاکم اولان وضع و معاملاتدن ملک پیدا ایدن
قرایاهلر غزدن قرایاهدر. [illegible] برامرله دوام ایده
ایدوقرایاهلری جیفه‌لرینه [illegible] نظر شکلده معاملاتی
هیچ بر توقف [illegible] عارضه اولمقسزین زیان و سرعت اجرای
تأمین ایدیلیر. وقت حصه اتخاذ [illegible] ایدولر. [illegible]
الغا ایدیلیر. وقت حصه قرایاهلری لغو ایدیلدکدن صوکره معاملاتی
غزدن قرایاهلیله آیکین ایدوقرایاهلر دوام ایدیلمک [illegible]
احدوده سرعان [illegible] غزدن مختلف قرایاهلر [illegible]
[illegible] بر شی [illegible] ایدیلدکدن صوکره [illegible] بر مدتی ایدوقرایاهلر وجوده کتیرلمک
ایدیه اشخاص آلیه مطلوبه نوعنده [illegible] زیان [illegible] بر تشکیلات
[illegible] بر تاریخ [illegible] قرایاهلرنی [illegible] بسط وجوده [illegible]
غزدن قرایاهلره بدل بدل طوغری دکلدر. [illegible] غزدن قرایاهلر
قاباعتمه [illegible] دوشونمه‌یه [illegible] قرایاهلرینه کیدلر
وجوده کتیرلن رؤسا و [illegible] شکلده قاشی
موقعلرینه نظاً برقدر یوکسک [illegible] ناشی علی السویه تحت امره دیرلمه دولان
[illegible] اعتبار ایدلمکده. [illegible] تشکیلات حقنده کی
[illegible] امور و معاملاتنه کی سلامتی دوشونیلمک ٢٤/١١/٢
امر نفس [illegible] تشکیلات [illegible] مساعده [illegible]
تاریخی [illegible] نظر نفس [illegible] تشکیلات [illegible]
[illegible] نسبت [illegible] ذاته تودیعی
[illegible] استرحام

747 No. lı vesikanın açıklaması

743 ve 744 No. lı vesikalarda açıklanan, İskenderun'un işgali ile meydana gelecek tehlikeli durum alınan tedbirlerle önlenmiş olduğundan, İngilizlerin mütareke hükümlerine aykırı da olsa vukubulacak teşebbüslerine silâhla mukabele edilmemesine dair M. Kemal Paşanın, Yıldırım kıt'atına yayınladığı şifre emridir.

Vesika No. : 747

Numarası
589

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Acele şifre
— tahriren

Adana
7/11/34

Üçüncü Kolordu Kumandanlığına
41 nci Fırka Kumandanlığına
2 nci Ordu Kumandanlığına
20 nci Kolordu Kumandanlığına
12 nci ve 15 nci Kolordulara (berayi malûmat)

5/11/34 tarih ve 577 numaralı şifreli emrin birinci maddesinde Yirminci Kolorduca icrası matlup olan hareket hitam bulmuş olduğundan ikinci maddede mezkûr İskenderun'a kuvvet ihracını ateşle menetmeğe ait olan vazife sakit olmuştur. Fimabaat işarı sabık vecihle siyaseti devlet esas ittihaz edilerek İngilizlerin mütarekename şeraitine münafi ve hasmane olsa dahi vukubulacak bilcümle teşebbüslerine karşı katiyen silâh istimal edilmeyip işarı sabık vecihle bir taraftan protesto edilmekle beraber diğer taraftan icabeden teşebbüsü siyasîde bulunmak üzere keyfiyetin hemen Grupa bildirilmesi lûzumu tebliğ olunur.

Sedat

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
Yıldırım Grupu K.
M. Kemal

Şifre edilmiş telgrafhaneye
verilmiştir. 7/11/34
saat
12,30 sonra
Muzaffer

12 nci Kolorduya yazdım ve gönderdim
7/11/34
İmza okunamadı

313

314

(٢٥)

٧ نمره

٥٨٩

١ اجنبه

٢٤ / ١١ / ٧

١ باشمه قوماندانلغنه

٤١ . فرقه قوماندانلغنه

~~[illegible] قوماندانلغنه~~

٢٠ . فرقه قوماندانلغنه

١٢ . و ١٥ فرقه دوره (ایرادات)

٥١٤

تحکیم سیغه

تحریراً

٥ / ١١ / ٢٤ تاریخ ٥٧٧ نمره‌لی شیفره‌لی امرلرینه برعمی ماده سنه‌سی یکرمی قوت اردوجه اجرای مطلوب اولان حرکت ختام بولمه‌سی دولیسیله ایکنجی ماده مذکوم شیفره‌سنه قوت اخراجی آنشلره منع اتمکله عائد اولان تعلیمات سابقه‌سی مجابنده اشتراکلرینه سیاست دولت اساسی اتخاذ ایدیلدیکی انگلیزلرک متارکه شرائطنه منافی اولدیغی و عصیانه اولسه‌دخی وقوع بولمه‌سی تقدیرنده تعرضاً سلاح استعمال ایدلمیه‌جک اشخاصه دخی بر طرفدن بر دستور ایله تحکیم دیگر طرفدن ده ایجاب ایدن تنبیهات سیاسیه لسانلرینه کیفیتک حکومت محلیه‌یه تبلیغ قلنمسی لزومی تبلیغ قلنمشدر.

حقی پاشا

٢٩

شیفره ایله تلغرافخانه‌یه ایرسلمشدر

٢٤ / ١١ / ٧

١٢ . فرقه قوماندانلغنه

٢٤ / ١١ / ٧

تماکله تماکله

36

748 No. lı vesikanın açıklaması

743 ve 746 No. lı vesikalarda geçen tekliflerin, Sadaret nezdinde yanlış anlayışlara sebep olmaması için, M. Kemal Paşanın, lüzumlu izahatı havi olarak Sadarete yazdığı şifredir.

Vesika No. : 748

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Şifre

Numara
27

Adana
7/11/34

Sadrazam Ahmet İzzet Paşa Hazretlerine

C Şifreli iki mâruzatıma cevap olan 6/11/34 tarihli şifreye

1 — İskenderun'a çıkacaklara karşı silâh istimali hakkında verdiğim 5/11/34 tarihli mahrem emrin maddei mahsusasını aynen arzediyorum:

İngilizlerin muhtelif bahanelerle İskenderun'a asker çıkararak Yedinci Ordu kıtatını müşkül vaziyete sokmak istediklerini anlayorum. Buna meydan vermemek için Üçüncü Kolordu İskenderun'a kuvvet ihracını Yirminci Kolordu için birinci maddede zikredilen harekât hitam buluncaya kadar icabederse ateşle meneyliyecektir. Mezkûr birinci madde ise Yirminci Kolordu kısmı küllisinin (Katma - Subaşı) hattının şimaline geçmesine aittir.

Bu hareket hitam bulmuş olduğundan silâh istimali hakkındaki emrin de zamanı tatbiki geçmiştir. Mahaza iradei fahimaneleri üzerine oradaki kumanda yeniden talimatı mahsusa verilmiştir.

2 — Dünün mirası seyyiâatı olan bugünkü gayrı müsait vaziyetten devletimizi tahlis hususunda muvaffakiyet memul olan teşebbüsatı siyasiyede mazharı eltafı suphaniye olmalarını Cenabıhaktan bütün ruhumla tazarru ederim.

Cephedeki harekât ve münasebatın tarafı âciziden ifasında ızhar buyurulan ~~emniyet ve itimada~~ emniyetin samimiyetine şüphe etmem ve bu samimiyet ve teveccühe itimadımın derecesi memleketin tahlisi hususunda uhdei âcizaneme muhavvel vezaifin ~~tatbikinde~~ tatbiki filiyatında subut bulacaktır.

3 — Vaziyeti hazıradaki nezaketi bütün mahiyetiyle ve pek bâriz bir surette takdir edebileceğime emniyeti fahimanelerinin insilâbı kadar âcizlerince mucibi teessür birşey olamaz. ~~Selâmeti memleketi istihdaf eden~~ ifayi vazifede mutlaka selâmeti memleketi isdihfaf eden tarzı icraatımın ve bunun istilzam eylediği bâzı gûna istirhamatın münakaşa ve sebebi teehhürat mahiyetinde telâkkiye uğramamasını hasseten rica ederim.

3/2

4 — Grup karargâhının Yedinci Ordu karargâhı vaziyetini alması ile yeni teşkilât hakkındaki iradei fahimanelerine Yedinci ve İkinci Ordular karargâhları lâğvedilerek yalnız Grup karargâhının ipkası hakkındaki mâruzatım tamamen tetatbuk eylemiştir. Aradaki fark lâfzdan ibaret kalmıştır. Yıldırım Grupu namı sair bilcümle esbap ve mütalâattan sarfı nazarla beraber ~~bütün temas ve muamelâtta ordu namına nazaran mânen dahi başka bir tesiri haiz bulunduğundan Yedinci Ordu~~ eylevm tahtı kumandamda bulunan kıtaat ve hertürlü inkisamının maziye ait bir çok girift muamelâtı ile tamamen vakti hazara geçilinceye kadar Yıldırım Grupu ile kat'i âlaka etmesinde şimdilik bir çok müşkilât vardır. Yedinci Ordu dahi evvel ve âhır ilgaya mahkûm bulunduğundan bunun şimdiden lâğvile âhar dahi bir namı tarihî olarak herhangi bir kumandanlığa tevcih suretiyle mahfuz kalabilecek ve bugün de manevî tesiri büyük olan (Yıldırım Ordular Grupu) unvanının Yıldırım Grupu şeklinde muhafazasına müsadei celilelerini istirham eylerim.

Sedat **M. Kemal**

Kapadım ve telgrafhaneye verdim. 7/11/34
sa: 2.30 S

İmza okunamadı

38

الجنة
٧/١١/٢٤

٧

سبتمبر

صدر اعظم احمد حمدی پاشا حضرتلری

سبتمبر ۱۶/۱۱/۲۴ تاریخلی سبتمبرده

سبتمبرك ایکی مدرجاتنه جواب اولان

۱۰/۱۱/۲۴ تاریخلی استمالی حقده دیردیکم

۱ — اسکندرونه حقنده حقلرنده قاشی سلاح استمالی

مادهٔ مخصوصه سی عیناً محرره ایدیلمشدر :

انگلیزلرك مختلف بهانه لرله اسکندرونه عائد حقلرنده ... یمی اردو قطعاتی شکل مخصوصه

صوقمه اینه دکلدر اکلایورز — بوحالده ایچون ایچون ایچون قوت اردو اسکندرونه

قوت اجرائیه یکرمی قوت اردو ایچون بر بحر ماده ده ذکر ایدیلیه جهات جنام برلشه بده

اجبار ایدیلسه — آنلره منع ایلیه جکدر . مدکور برنجماده ایله بدرجی قوت اردو تهم کلیسنده

(قاطعه - صو باشی) خطلرك شمالنه کچه جکدر .

بو کچنلر جنام برلشه ویرلیجه سلاح استمالی حقده کی امرلرده بیان رغبتلرنده

مع هذا ایرادهٔ صحیحه لری اداره ... ایرادی نوع بدانه بکلیدن تعلیمات مخصوصه ویرلشدر .

بلسنك دوندك بیرات سیاقه ... بدلکه بر مساعده دفعتدن دولتری تخلیص/

بوقفیت تأخیر اولان نسبات ... مقدار لعدن سجایه اولدلری بدن بدل

۲ — جناب حقدن ... بدن . دهجله تصدیق ایدیلمشدر

جهه اسکی جهات دفاعیاتك طرف عجزیدن ایفا سنده اظهار بویلان ... اعتماد

بنك حقیقته شبهاتم وبوجه ... تعمیمیت ده توجه ... عاجزانه محول دفع ...

دیرسی ... تخلیصی ... ثبوت بولمه جقدر —

تطبیقه ... فعلیاتنه ثبوت ماهیتله دیك بابده ... تقدیر ایدیلمه جکی امید

۳ — دفعتنه حاضره دیکی نرکی بدون ماهیتله ... عاجزلری مرحمه تأثیر برشی طرح ماده

ضمیمه لرینك اسلوبی ده ... مطلقا سلامت مملکتی استهداف ایدن طرز اجراآتك دیوبك استلزام

ایلدیکی سعه کونها استرحاماتك مناقشه وسبب تأخیرات ماهیتنه ... تلقی ایدرامی

خاصة - جایز ایدیلمشدر

۴ — عودت قرایاصك بدیمی اردو قرایاصی وحقیقی لسبله بکی قشلاق حقده کی ایرادهٔ

ضمیمه لرینك بدیمی دائمی اردو لر قرایاصلری کلوابیلرك ملاکر عودت قرایاصك انقاسی

حقده کی معروضاتم تماماً نقض بوله ایلمشدر در ... دیکی فرقه لغظنده جهات قلمنده

عودی قاعده سائر بالجمله اسباب ... عودت قرارلری ... الیوم تمت

قرانامه لر وقت حقده بحیلیه ... قدر بیدیم عودیله قلع قلاق ...

تماماً وقت حقده ... بیدیم اول واخر البقایه محاکم ... بیدیم عودی شکلنده

اردولر

(بیدیم) / (عودی)

عنوانك / محافظه ساعده حلیدلری

استرحام بابه

بونك ... لغوله آیاد ... بوم نایجی ... حرفنه

وبوجهانك توجه ... محیط ... حاکم ... حقده ... عودی ... بوزك اولاد ویکنده .

749 No. lı vesikanın açıklaması

Yıldırım Grupu dahilinde yeni teşkilât ve konuşlara dair M. Kemal Paşanın birliklere yayınladığı emirdir.

Vesika No. : 749

Dolap - 50
Göz - 1
Dosya - 356

Yıldırım harekât şubesi
1
591

Adana
7/11/34

Grup emri

1 — Yirmidördüncü Fırka Yirminci Kolordu emrine girecektir. Kolordu bu Fırkanın ihtiyatındaki aksamiyle henüz Katma cenubunda bulunan Yirminci Kolordu cüzütamlarını tebdil edecektir. Yirmidördüncü Fırka 11 nci Fırka mıntakasındaki kuvvetlerini alacaktır.

Yirminci Kolordu ile Onbeşinci Kolordu arasında hattı fasıl (Hupnik çayı)'dır. Bu çay Yirminci Kolordu mıntakasına dahildir. 11 nci Fırka Raco, Birinci Fırka Islâhiye civarında toplanacaktır.

2 — 41 nci Fırka Onbeşinci Kolorduya raptedilmiştir. Bu Fırka İngilizlerle ceeryan edecek hususatı doğrudan doğruya Grupa bildireceği gibi bu bapta indelicap doğrudan doğruya da Gruptan emir alabilecektir. Onbeşinci Kolordunun karargâhını İskenderun'un yakın bir mahalline naki şayanı arzudur.

3 — Üçüncü Kolordu karargâhı Adana'ya gelecektir. Kolordu Kumandanı Miralay Selâhattin Bey Onbeşinci Kolorduca İskenderun vaziyeti için icabeden tedabir tamamen alınıncaya kadar İskenderun'da kalacaktır.

4 — Cerablus köprüsü ve başındaki müfreze Ayıntap mıntakası kumandanlığı emrine girecektir.

5 — Yirminci Kolordu Kumandanı Yedinci Ordu karargâhından alakoyduğu zâbitan ile Kolordu karargâhını takviye edecektir. Ordu Levazım Reisi yerine bir münasabi gönderilip menzilce ifa ettiği vazife halefi tarafından deruhte edilinceye kadar Kolordu da kalacaktır.

6 — Bu emir 3, 20, 12, 15 nci Kolordularla, Adana Hat Kumandan ve Müfettişliğine, Menzile şuabata tebliğ olunur.

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
Y. G. Kumandanı
M. Kemal

Aslı Birinci Şubededir.
Yedinci Şubeye takdim
7/11/34
İmza okunamadı

1	2	3
Kısım	Kısım	Kısım/10

322

عرضیه جری

آجله
٧/١١/٢٤

نمره ٥٩١

١ - بدرمی دردنجی فرقه دیرمنجی قول اردو امریه کلمه‌جک - قول اردو یوقرقه‌نک احتیاجنده‌کی اسکیجه
لغونه قاتمه رجعتوندن طولایی بدرمنجی قول اردوسی ایله نامطرف تبدیل ایده‌جکدر - بدرمی دردنجی فرقه
کلمه‌جی فرقه تشکیل ایده‌جکدر - اسکیشهرده قالان قول اردوسی
بدرمنجی قول اردوسی ایله ادرنه‌دن گلن قول اردوسی حقنده [illegible] چاپاده یوچای بدرمنجی
قول اردوسی تشکیلنه داخل اولاجقدر - ١١ نجی فرقه ایچون یکی فرقه احداث اولنجه‌یه قدر اولوجه جوانده غوبلانه قالاجقدر -

٢ - ٤١ نجی فرقه ادرنه‌دن قول اردوسنه ربط ایدیلمشدر - بو فرقه اندکجه زمان جریانده ایچلاری حقنده
سوکه‌یه قردیه بلیره‌جکی بولنمایوب عند الاقتضا غرب جبهه‌سنه غونده‌یه اعزام ایدیله‌جکدر -
ادرنه‌دن قول اردوسنک قرارگاهی اسکیشهرده‌کی یغنه برلکده نقل ایدیلمه‌سی اقتضا ایدر -

٧ - اردنجی قول اردوسی قرارگاهی آغنه‌یه نقل ایدیلمه‌جکدر - قول اردوسی قرارگاهنک ایدیه‌دن ایلری اسکیشهرده بولنمسی
قول اردوسنک اسکیشهرده بولنمسی مقتضی اولوب ایدیه‌دن ایلری تماماً ایلتیجه‌یه قدر اسکیشهرده بولنمه‌سی لازم‌در

٤ - جرالیس کوریسی دیاستنده‌کی فرقه عینیله منطقه‌سی قوماندانلغی ارزه کلمه‌جکدر -

٥ - بدرمنجی قول اردوسی قوماندانلغنه بدرمنجی قول اردوسی قرارگاهنده ایکنجی قول اردوسی قرارگاهی
نقل ایده‌جکدر - اردو لوازم رئیسی برنه برقنجی کوندیلمه‌سی تنزیل ایقاع ایدیلمیه‌جکدر
درسعادت ایدیلمه‌یه قدر قول اردوده قالاجقدر -

٦ - بوارد ٧ ، ٢ ، ١٢ ، ١٥ نجی قول اردولری آغه قوماندانلغنه ، منزله‌سیله تبلیغ اولنسون

قومندان یاور حضرتلری
ک . غ قوماندانی

اصلی برنجی شعبه‌دردر -
بدرمنجی شعبه مدیری
٧/١١/٢٤

امضا : رضا

374

750 No. lı vesikanın açıklaması

Yıldırım Grupundaki tensikat dolayısı ile bu arada 2 nci Ordu karargâhının lâğvı sebebiyle yapılacak icraata dair M. Kemal Paşanın kıtaat ve müessesata yaptığı tamimdir

Vesika No. : 750

Dolap - 50
Göz - 1
Dosya - 356

Yıldırım
Ordular Grupu Kumandanı
Menzil Kadro Şubesi
No. 3
648

Suret

İkinci Ordu karargâhının lâğvı münasebetiyle emrü kumanda berveçhiâti tanzim edilecektir.

1 — Şimdiye kadar doğruca İkinci Ordu karargâhına merbut Adana'daki bilûmum kıtaat ve malzeme doğruca Onikinci Kolorduya merbut olacaklardır.

2 — Onikinci Kolorduya merbut kıtaatla İkinci Orduya merbut kıtaattan yapılacak teşkilâtı cedidenin icrası Onikinci Kolordu Kumandanlığına aittir. Yalnız torpil müfrezesi, telgraf takımı ve muzıka takımı Grup karargâhına merbut olacaklardır.

3 — İkinci Ordu şuabatına mensup ümera ve zâbitan için emir derdesti tebliğdir.

4 — Kelebek cepane deposu Menzil Müfettişliği emrine verilecektir.

5 — Sabık İkinci Ordu karargâhının iskân ettiği mebani Grup karargâhına tahsis edilmiştir. Mevki Kumandanlığı bu binaların tahliyesini ve tahliye edilen zâbitanın iskânını temin edecektir.

6 — Bu emir Onikinci Kolordu Kumandanlığına, Yıldırım Menzil Müfettişliğine, Mevki Kumandanlığına, İkinci Ordu Karargâh Kumandanlığına, Makine-

litüfek Endaht Mektebine, İkinci Ordu Karargâhı Süvari Bölüğüne, İstihkâm Depo Bölüğüne, İkinci Ordu Telgraf ve Muzıka takımlarına ve Grup şuabatına tebliğ olunmuştur.

Aslı Üçüncü Şubededir.
Yedinci Şubeye takdim.
8/11
Emrile
İmza okunamadı

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
Y. G. Kumandanı
M. Kemal

1 Kısım 2 Kısım ve 3 Kısım/9
Okunmuştur

Görülmüştür
İmzalar okunamamıştır.

7
11611
9/11/34

326

Vesika No.750

٢٤/ ١١/ ٨

صورت

نمره
٦٤٨

ایکنجی اردو قراگاهنک لغوی مناسبتیله امر و قوماندانلرینه آتی تنظیم ایدیلمشدر.
ایکنجی اردو قراگاهه مربوط آلتی ده‌ی تعموم قطعات و ملازم طوغریدن طوغریه
تشکیل ایدیلمشدر.

١ - ایکنجی قول اردویه مربوط اولمق اوزره مربوط قطعاتدن یاپیلمه تشکیلات عدیده‌نک
اوله ایکنجی قول اردویه مربوط قطعاتنه ایکنجی اردویه مربوط قطعاتدن ، بالکز طوبچی حفظه‌سی ، تخفیف قولی
اوله ایکنجی قول اردو قوماندانلغه تابع اولاجقدر.

٢ - اجرای اوله ایکنجی قول اردو قوماندانلغه مربوط اولمق اوزره ایکنجی قراگاهه
وموسیقه قولی طرفندن امر و صالحیت ایچون امر ورلمشدر.

٣ - ایکنجی اردو شعبانه منسوب امرلر دیریلمکده ایکنجی قراگاهه تخصیص ایدیلمشدر.
کله‌بک قیجا - ده‌کی نزل قشلاقی امریله دیریلمکده ایکنجی قراگاهه تخصیص ایدیلمشدر.

٤ - ایکنجی اردو قراگاهنک اسکانه ایدیلمکده مبانی طرفندن اسکانی تأمین ایده‌جکدر.
بسلمه ایکنجی اردو قراگاهنک تحلیه‌سی ایچون تحلیه ایدیلمه صالحیتدار اسکانی تأمین ایده‌جکدر.

٥ - قوماندانلغی بونلرک تحلیه‌سی ایچون نزل قشلاقلری موقوف قوماندانلغه ، ایکنجی اردو
قوماندانلغی ایکنجی قول اردو قوماندانلغه بیلدیرمکدر. ایکنجی اردو قراگاه مواری سوکه‌ی اتخاذ
برامر اوله ایکنجی قول اردو قوماندانلغه ، ماکزی تشکیلات اداره‌سنه تبلیغ ایدلمشدر.

٦ - قراگاه قوماندانلغه وموسیقه قولی تحلیه‌سی وظیفه شعبانه تبلیغ ایدلمشدر.
ده‌یوکه ، ایکنجی اردو نداف وموسیقه قولی

فخری پاشا حضرتلری
ی. ک. قوماندانی
ک. ٢

صورتی اجرا اولنمشدر
بدرخی شعبه‌سی تنظیم ١/٧٨

٣٤

328

751 No. lı vesikanın açıklaması

XX nci Kolordu K. lığının 7/11/334 tarihli şifreleri üzerine Yıldırım Grupu Kumandanı M. Kemal Paşanın Sadarete yazdığı şifredir. (XX nci Kolordunun şifresi İstiklâl arşivi, 52 nci dolap, 11 nci dosyadadır).

Vesika No. : 751

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Şifre	Adana
Numara	8/11/34
34	

Sadrazam Ahmet İzzet Paşa Hazretlerine

Bugün Halepten gelen mükâleme memurlarının Yirminci Kolordu mükâleme memurlarına Edlip civarında bize menşup bir çetenin icrayi faaliyet etmekte olduğu ve bunların tahkik ve men'i için bir memur gönderilmesini teklif eylemiş ve kendilerine bunların bize ait olmayıp urbandan müteşekkil oldukları cevaben bildirilmiş olduğu işar kılınmıştır. Edlib'in, Haleb'in 50 kilometre garbi cenubisinde olduğu ve bizden bir çetenin orada icrayi faaliyet eylemesi varidi hâtır dahi olamıyacağı muhakkak iken İngilizlerin böyle bir mesele mevzuu bahis etmelerinden maksadları şayanı teemmül görülmüştür. Bundan İngilizlerin bize karşı muamelâtında hiçbir ciddiyet ve samimiyet olmadığı istidlâl olunabileceği mâruzdur.

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
Yıldırım Grupu Kumandanı
M. Kemal

Kapadım ve telgrafhaneye verdim.
8/11/34
Saat
7,45 S.
İmza okunamadı

829

330

Vesika No.751

Ankara
24/11/8

Sayı: 2791

Sadrazam Ahmed Ferit Paşa Hazretlerine

Bolu'ya gelecek olan kaçakçılarla ve kaçakçılık memurlarına karşı gösterilecek faaliyet ve mücadelesi hakkında Bolu'ya gönderilen memurlar ile Bolu'da bulunan Jandarma Komutanlığı ve Polis Müdürlüğünün ve Bolu'da bulunan Gümrük Muhafaza Memurluğunun

352

752 No. lı vesikanın açıklaması

İngilizlerin Payas'ı Suriye hududu olarak farz etmeleri karşısında, İskenderun'un işgalinden sonra, Bilân'daki müfrezemiz ve Topboğazı'ndaki cepanemiz hakkında alınacak tedbirin işarına dair XV nci Kolordunun Yıldırım'a yazdığı şifredir.

Vesika No. : 752

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Şifre mahlûlü

Numara
2887
Gayet müstaceldir

İskenderun
9/11/34
Saat 4.15 Sonra
Vurudu

Yıldırım Ordular Grupu Kumandanlığına

Şimdiki halde İskenderun beş on nefer bahriye efradı ile işgal edilmiş ve işgal mıntakası da Bilân'ın cenubundan geçmekte bulunmuştur. Ancak Suriye hududunun Payas'dan geçtiği itilâfçılarca farz edilmekte olmasına ve Antakya'daki müfrezemiz (Bilân'da) bulunduğu gibi Topboğazı'nda ve cepane vesairemiz de mevcut bulunduğundan bu baptaki icabının emrü işarı manutu reyi sâmileridir.

Onbeşinci Kolordu Kumandanı
Ali Rıza

9/11/34
Saat 4.20 sonra

Muzaffer

T. H.
69

Vesika No: 752

استکنه‌دولت

۲۴/۱۱/۹

صولراد رودی

سفره مکتوبی

نمره

۲۸۸۷

غایت مستعجل

بیلدیرم اردولری وصل ایدیلنه

سوره

سنجاق حاکمه ایله آنده بسه اوده نفر کره اوبله اشغال ایلمسه و اشغال
منطقه‌سنده بلاسلاح قیلنده آنکه بولونمسه. آنجه سویه حدود دخلنده
پایاسنده کچه‌لکی ایتلاجیله خصه ایلمکده اولمسه و آنطاکیه دکی مفرزه‌نک
(بیلانده) بولونیقی کی صلح بوغانده دهاء وساوه‌سنده بولونه‌نلیدام
یونانه‌نک ایاباسنده سقاری منوط رأی سامیلریدر

اوبشی قول اردوماتی

علی رضا

۲۴/۱۱/۹

صولرا

۴۴

ت. ۸

۶۹

336

753 No. lı vesikanın açıklaması

Yıldırım Grupu Kumandanı M. Kemal Paşanın, İskenderun'un İngilizlere teslimi sırasında ve işgalden sonra mahallî mülkî idare ile Fırkanın hareket tarzına dair, 41 nci Fırkaya yazdığı şifre emridir.

Vesika No. : 753

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Favkalâde müstaceldir

41 nci Fırka Kumandanlığına

T. H.	Numara
58	40

İskenderun'un İngilizlere teslimi hakkında dün gece verdiğim emir ve talimat dairesinde hareket olunacaktır. Bunun tatbikinde teehhür ve tereddüdü mucip birşey yoktur. Ali Rıza Paşa Hazretlerinin o istikamete hareketleri sizin vazifeniz başından ayrılarak Dörtyol ağzına istikbalci gelmenizi mutazammın olmasa gerektir. Tekrar nazarı dikkatinize şunları vazediyorum: İngilizler arzu ettikleri tarzda İskenderun'u işgal edeceklerdir. Fırkanız Payas ve Payas'ın şimalinde yerleşecek Dörtyol ~~elde bulundurmak üzere ve Sarıseki'de küçük bir müfreze terketmek üzere hareket devam edecektir.~~ mevkiini geçmeyecek ve Sarıseki'de küçük bir müfreze terkedecek surette hareket edecektir. İskenderun'da terkedilmiş olan müfreze takarrur ettirdiğiniz müddet zarfında Sarıseki'ye celbedilecek ve Antakya'daki bölük dahi Reyhaniye üzerinden 24 ncü Fırkaya iltihak edecektir. Fırkanızın en son kademesinin şimdiye kadar nerede olduğunu hemen bildiriniz. Mülkiye kaymakamı ve tekmil memurini mülkiye ve adliye ve liman reisi yerlerinde kalsınlar ve orada terkedilmiş mühimmat ve eşyayı askeriyenin neden ibaret olduğu Grupa bildirilecektir. İskenderun'la telgraf irtibatı idame edilecektir.

9/11/34

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
Yıldırım Grupu Kumandanı
M. Kemal

Sedat
Fırka Erkânıharbi Salim
Bey hazır olduğu halde
Dörtyolda Salih Efendiye
9 Minh
Saat 1 S imza okunamadı

Bir sureti Birinci Şubece alınmıştır.
İmza okunamadı
9/11/34

İskenderun

338

ت. ق.
٥٨

٧

[illegible]

[illegible]

[illegible]

340

Vesika No: 753/a

وذکر ان اصحاب خدمه مشعلك شدیده خدمت نزه ده اولدقنی
هماده بیلدیریدی . مملکت تماماً محتاجی و تکمیل مأموریه مملکت و عدلیه
ولمابه یئنی یرلرنده قانسوندا داورادده ترك ایدلمه اولسه
مسلمانان و اشیای عسکریه نك ادن عیاب تلاحقنی عزوبه
بیلدیریلجکدر . اسکندرونه نقد افاریتلك ادامه ایدیلجکدر
فخری پاشا و حضرتلری
بیلدیریم عزوی حامدانی

٢٤/١١/٩

بر صورتی برلمی شفقه الحسنه

٢٤/١١/٩

اسکندرونه

341

342

754 No. lı vesikanın açıklaması

İskenderun'un İngilizler tarafından işgal edildiğine, 41 nci Fırkanın Payas şimaline alındığına ve Kilis civarında türeyen çetenin şiddetle takibedildiğine dair M. Kemal Paşanın, Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyasetine ve bilgi için de 20 nci Kolorduya yazdığı şifredir.

Vesika No. : 754

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

622
T. T. Şifre
57

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine
20 nci Kolordu Kumandanlığına

1 — İskenderun İngilizlerin on onbeş kişilik kıtası tarafından bugün saat 1 sonrada işgal edilmiştir.

Bugün mevzuu bahs olacağını arzettiğim mükâlemede verdiğimiz cevaplara henüz müspet veya menfi mukabelede bulunulmamıştır.

Yalnız işgalini arzu ettikleri İskenderun şehri olmayıp şehre bir de mıntaka hududu çizdikleri bildirilmiştir.

Bu hududun tasrihen işarını icabedenlere emrettim.

2 — 41 nci Fırka Payas ve şimaline alınmıştır. Antakya'da en son terkettirdiğim bir bölüğün dahi Reyhaniye üzerinden Yirmidördüncü Fırkaya iltihakına lüzum görülmüştür.

3 — Kilis civarında faaliyete başlayan bir çete askerimize bir mecruhla altı maktul verdirmiştir. Şiddetle takibolunmaktadır. Başka şayanı arz birşey olmayıp İskenderun'daki mükâleme ve protokol muhteviyatı hakkında lâhika olarak arzı malûmat edilecektir.

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
Yıldırım Grupu Kumandanı
M. Kemal

Emrile
Reis
Sedat

Şifre edilmiş telgrafhaneye
verilmiştir. 9/11/34
saat 11.10 sonra

Muzaffer

İskenderun

343

344

Vesika No: 754

٧

الضبط

٢٤/١١/٩

ت.ع
٥٧

١ - اسکندرون انگلیزلری ادنه ادنه نسبلری ترتیب ایدرک
دیگرلرینی اشغال ایتمشلر ...
بوگون مرفوع بحث کلمه جنی عطا ایتمیم مکالمه دیه ریکز طرابلس و حدت
شب دیاسی مقام ... اسکندرون شهرنی طلب شده
... عالی ایدر ... کلمه ...
... بلده ...
... اجرا ایتمالر ...
٢ - ٤١ ترده ... مکالمه ایتمشلر ... ارکی دوه ان صوک
توان ایتمیه دیم ... کوندرلمشلر ...
مرفوع ... کاتم ارزم کوندرلمشلر
٣ - کلیس حوادث دوالنده باشدیانه ... حتی عکاده
... حوادث اتی مفصل دیه دیه شدر ... شدنلر تقیب ایلمشلر ...
نشره شایان ... اولمیه اسکندرون کی مکالمه
دیه توفیق محتوایی حقنده لاحقه ... شرحه ... بلغات
ایتمیم ...

اسکندرون

سنه ٩ ایلول تلغراف
... ٢٤/١١/٩

346

755 No. lı vesikanın açıklaması

M. Kemal Paşanın, 753 No. lı vesika ile, İskenderun 'un işgali Antakya'daki bölüğün 24 ncü Fırkaya iltihakı ve Topboğazı'ndaki cepanenin nakliye dair Harbiye Nezaretine yazdığı raporun tatbikatına dair XV nci Kolordu Kumandanına verdiği emirdir.

Vesika No. : 755

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

T. H.
68

Onbeşinci Kolordu Kumandanı Ali Rıza Paşa Hazretlerine

Mevzuu bahsolan İskenderun şehrinin işgali idi. Bir işgal mıntakası tanımak ve bunun hududunu Bilân cenubundan geçirmek için ayrıca bir müzakere ve mutalebe cereyan etmiş ise işarını rica ederim. İskenderun üzerinden hareketlerinde teehhür edecekleri anlaşılacak olan 41 nci Fırka aksamının Kırıkhan üzerinden şimale hareketlerini Fırka Kumandanına emir etmiştim. Buna nazaran Topboğazı'ndaki cepane vesairemiz aynı tarikle vesaiti mevcudeye müracaat ederek derhal nakil olunmalıdır. İşgal keyfiyeti İskenderun'a ait olduğundan Topboğazı civarına aidiyeti bulunamaz. Binaenaleyh oradaki cepane vesairenin hemen orada terkinde istical edilmemelidir. Edilmelerinde isticale lüzum yoktur.

Antakya'da en son bırakılacak bölüğün dahi Reyhaniye üzerinden 24 ncü Fırkaya iltihanı emir etmiştim. Yalnız müfreze kumandanı kaymakamlık vekâletine hâkim efendinin tâyin edildiğini bilmeli ve ona teslimi umûr eylemelidir. 9/11/34

Sedat **M. Kemal**

342

348

Vesika No.755

نمره ٦٨

ذوات بیننده قدلار وقوع بولنجی علی رضا پاشا حضرتلرینه

موضوع حقنده اولان اسکندرونه شهرینه اشغالی
ایدی . یرلشنی منطقه سی طانجه دیونک
صورتنه بلانه جوزیه تطبیقاتی ایچون آریه یه
مذاکره و مطالبه حقلرینه اسکندرونه اشغالی
اسکندرونه حقه اولان آکلاشمه نی فرقه قومانده
رجا ایدرم حکمدی اکلاشمه شاید قومندانلق
تاخیر ایده فرقه خانه اوزرینه شاید بوکا نظاً طوپ
قوللانه جغم احتمالدم بوده عین طریقله
یوغاریدن حکمنه دوام
وسائط موجوده یه مراجعت ایدرک دوجی نقل اولنمیه
عائدنی هنگامه اوزره ترتیب استحصال ایدیلمه ملزم

عائدنی اشغالی کیفیتی اسکندرونه عائد اولان نقل طوپ نوغاری حقنده
نیاجی کلان اوزره ایدلمکی حقنده و سائره نه
لوازم ماتی
هنگامه اوزره ترتیب استحصال ایدیلمه ملزم

~~ایدیلاونده استحصال لازم نوقه~~

انطاکیه ده ایکی صوک یرانیله عه بلوصت
وضعی سیمانه اوزرینه ٢٤ نجی فرقه آلای حی
اعزامنده بالکز حضرتلری قومانده قوماندانی قائمقامی
وکالتنه حاکم افندینه تعیین ایدیلدیکی سلحلی قوالر
تسلیم امر ایلمکلیدر - ٢٤/١١/٩

330

756 No. lı vesikanın açıklaması

Yıldırım Ordular Grupu ile Yedinci Ordu karargâhının lâğvedildiğine dair 39 No. lı İradei seniye suretidir.

Arşivin ince tasnifi devam ettiğinden bu vesikaların asılları henüz bulunamamıştır.

Vesika No. : 756

Dolap - 52
Göz - 1
Dosya - 23

HARBİYE NEZARETİ
Muamelâtı Zatiye Müdüriyeti

İradei seniye No.
39

Yıldırım Ordular Grupu ile Yedinci Ordu karargâhı lâğvedilmiş ve Yedinci Ordu Kumandanı Mirliva Mustafa Kemal Paşa Harbiye Nezareti emrine verilmiştir.

İşbu İradei seniyenin icrasına Harbiye Nazırı memurdur. 2 Sefer 337 7 Teşrinisani 34

Sadrazam ve Harbiye Nazırı
Ahmet İzzet

35

Vesika No.756

دیوان همایون اداره سی

٥

اراده سنیه صورتی

اراده سنیه نمره
٤٩

[illegible]

[illegible]

[illegible]

صدر اعظم وجیه پاشا
احمد عزت

333

757 No. lı vesikanın açıklaması

Lâğvedilmiş bulunan 2 nci ve 7 nci Ordular namına gönderilen telgraflarla yapılması emir edilen işlerin aksamaması için, bu gibi yazıların Grupa gönderilmesine dair M. Kemal Paşanın, Harbiye Nezaretine yaptığı teklifi havi şifredir.

Vesika No. : 757

Dolap - 50
Göz - 1
Dosya - 1

Şube - 1
Numara
615

Müstaceldir

Şifre

Harbiye Nezareti Celilesine

İkinci ve Yedinci Ordular lâğvedilmiş olduğundan bu Ordular namına elân verilmekte olan telgraflar ötede beride kalarak muameleleri yapılamamaktadır. Fimabaat her türlü hususat için yalnız ~~bu ordulardan istisah olunabilecek hususlar doğrudan doğruya~~ Grupla muhabere lüzumunun karargâhı umumiye vesair vazifedarana tebliği mâruzdur. 9/11/34

Yıldırım Grupu Kumandanı

M. Kemal

Kapadım ve telgrafhaneye verdim.

9/11/34

Saat 11.25 evvel

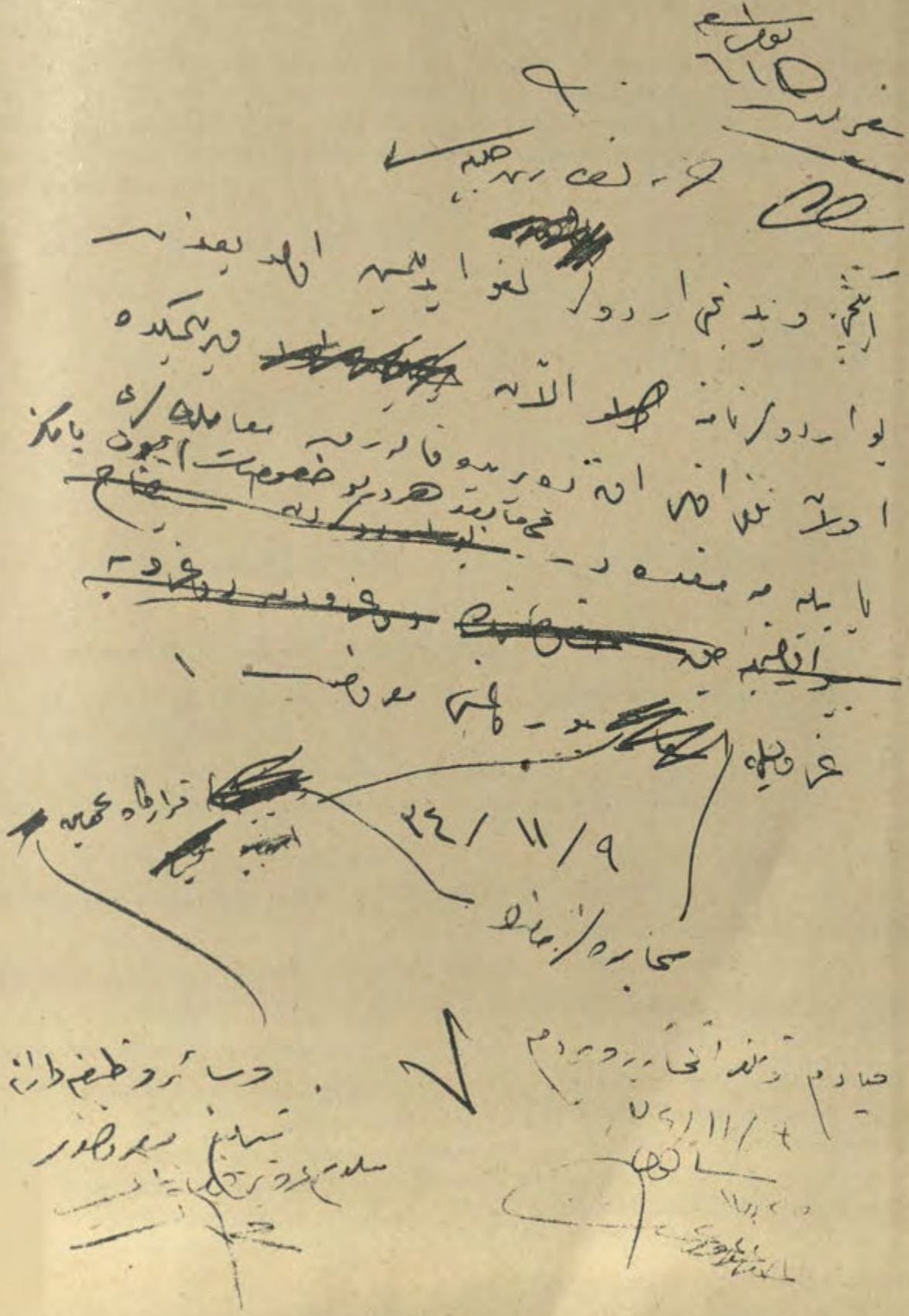

758 No. lı vesikanın açıklaması

M. Kemal Paşanın, Erkânıharbiyei Umumiye Riyasetine, 752 No. lı vesika ile yazdığı rapora zeyl olarak gönderdiği bu raporunda İngilizlerin, İskenderun şehrini işgallerine ait tamamlayıcı malûmat verilmektedir. Bu malûmat, umumiyetle, iki taraf mükâleme memurları arasında yapılan anlaşmaya dair şartlardan ibarettir.

Vesika No. : 758

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Şifre
1
623

Başkumandanlık Erkânıharbiye Riyaseti Celilesine

9/11/34 tarih ve 622 No. lı rapora zeyildir.

İskenderun'un İngilizler tarafından işgali hakkında malûmatı mütemmimeyi âtide arzediyorum.

1 — Şehrin teslimi muamelesi sükûnetle cereyan etmiştir. Tarafeyn mükâleme memurları beyninde teati edilen şartname mevaddı şudur.

1 — İskenderun şehri ve muhiti (9/11/34) şarkî Avrupa saatiyle vakti zavalde Osmanlı Ordusundan tahliye edilmiş bulunacaktır.

2 — Arsuz havalisinde kalmış olan küçük müfrezeler yevmi mezkûrun zavalinden sonra dahi şehrin etrafını dolaşarak (Payas) tarikini tutabilir.

3 — Gecenin hulûlünden evvel bilcümle müfrezelerin (Sarıseki) noktasının şimaline geçmiş bulunması lâzımdır.

4 — 10/11/918 saat 8 evvelden itibaren cenup ve şarken Amanos silsilesile garp ve şimalen İskenderun körfeziyle (Payas'a) kadar mümted olan saha kıtaatı Osmaniye tarafından tahliye edilmiş bulunacaktır. Bu saatten itibaren işbu mıntaka dahilinde tesadüf edilecek her asker harb esiri addedilecektir. Gerek müttefikîn kuvvetlerine karşı ve gerek sivil ahaliye karşı bir hali tecavüziye mütecasir olacak her asker hemen kurşuna dizilir.

5 — Henüz İskenderun ve mıntakasında kalmış olan malzemei askeriye bulundukları mahallerde kalacak ve bu baptaki icap bilâhare diğer itilâflarla halledilecektir.

359

6 — Memurini mülkiye, polis ve liman memurîni mahallerinde kalacaklardır. Bunlar işbu tahliye mevaddına dahil değildirler. Konulaş torpido ve sefinesinde iki nüsha olarak teati edilmiştir.

Hitam

2 — İskenderun şehrinde olduğu gibi (Lâzkiye) Antakya'da da memurini hükümet, polis, jandarma ve başkaca (Lâzkiye'de) Antakya'da elli neferlik bir kuvvei askeriye bırakılmış ve İngilizlerin harben işgal edemedikleri halde hulûlü muslihane ile dahil oldukları kazalarımızda fiilen olmasa dahi hiç olmazsa manen hükümeti seniyemizin mevcudiyeti idame edilmiştir.

3 — İskenderun, Bilân, Antakya ile telgraf irtibatımız vardır.

5 — Şartnamede İskenderun şehri muhitinden bahsedildiği halde bunun hududu hakkında ayrıca sarih malûmat verilmemesi ve dördüncü maddesinde zikredilen hududun bir şehir hududu olmayıp gayrı sarih ve yanlış bir mıntaka hududu bulunması cihetiyle mahallinden istizahı keyfiyet olunmuştur. Vurud edecek cevap ve bu bapta cereyan edecek mükâlemat ayrıca arzolunacaktır.

Ancak İngilizlerin evvelisi gün 24 ncü Fırka cephesinde ordunun Suriye hududu ~~harıcına~~ ve binaenaleyh (Payas - Kilis) hattının şimaline alınması lüzumundan bahsile bu hattın Suriye hududu dahilinde ~~kaldığı~~ bulunduğu ~~tekarrür ettirildiği~~ hakkındaki mütalâalarında ısrar edecek gibi göründükleri anlaşılmaktadır. Hükümeti seniyemizle Britanya arasında Suriye hududu diye Suriye vilâyeti hududumuzdan gayri takarrür ettirilmiş bir hattı hudut var ise; bunun Grupa sürati tebliğini rica ederim.

4 — ~~(9/11/34) de Kefri Antun'a~~ Bir İngiliz Erkânıharb binbaşısı ile bir istihkâm zâbiti refakatlerinde bizden de bir zâbit olduğu halde bugün sa. 7 evvelde Katma - Bilân üzerinden İskenderun'a gidip avdet ve yolun halini istikşaf edeceklerdir.

M. Kemal

10/11/34 kapadım

Saat 12 zeval
Şerafettin

360

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] مصلحاً [illegible]

[illegible] حکومت [illegible]

[illegible]

۳ — [illegible]

۵ — [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۴ — [illegible]

[illegible]

۱۰/۱۱/۲۴ [illegible]

759 No. lı vesikanın açıklaması

Yıldırım ve 7 nci Ordu karargâhlarının lâğvı ve M. Kemal Paşanın İstanbul'a gidişi sebebile bu cephedeki birliklerin kumandanlığına, İkinci Ordu Kumandanı Mirliva Nihat Paşanın verildiğine dair Harbiye Nezaretinin Nihat Paşaya yaptığı tebliğdir. 747 No. lı vesika ile lâğvedildiği bildirilen 2 nci Ordunun, teşkilâtını dağıtmadan, Yıldırım'a ait teşkilât ve vazifeleri uhdesine almasına dair olan bu vesikanın evveliyatı, arşiv tasnifinin henüz ikmal edilememesi sebebi ile bulunamamıştır.

Vesika No. : 759

3225 H. T.
77
Gayet müstaceldir

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

Telgrafname

İkinci Ordu Kumandanı Mirliva Nihat Paşa Hazretlerine

DEVLETİ OSMANİYE

Posta Telgraf ve Telefon Nezareti

Mahreci	Numarası	Kelimesi	Saat	10/11/34
Karargâhı umumî	2760	45	4,30 S.	

Mustafa Kemal Paşa Hazretleri Dersaadet'e azimet edeceklerdir. Buna nazaran Yıldırım cephesinde bütün kıtaatın İkinci Ordu tahtı emrinde bulunması ve Yıldırım'a ait bütün vezaifin İkinci Ordu Kumandanı olarak zatı âlileri tarafından deruhde edilmesi icabeder Emir ve kumandanın tevdii Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine yazılmıştır Yıldırım ve Yedinci Ordu karargâhlarının Erkânıharbiye reislerinden maada olan bilcümle teşkilât ve mensubini dahi emri âlilerinde olup karargâhlarda lüzumu vecihle istihdam ve fazla kalanların muamelâtı zatiye emrine tevdi olunması caizdir. 10/11/34

Harbiye Nazırı
Ahmet İzzet

Yazılmıştır.

763

364

Vesika No.759

تلغراف

غرمی	نومروسی	کلمه‌سی	تاریخ			دولت عثمانیه			تاریخ			کیفیتی
ذاکا	۷۶۰	۴۵	ساعت ۲۰			حکومت تلغرافی عابرانندن طولای برکونا مسئولیت قبول ایتمز				اول / ثانی		

مصطفی کمال پاشا حضرتلری ذاکا غزه‌سنه ایده‌جکدر. بونک نظر اعتبارده
توقیف بورنه قطعاً ایکنجی ایشارت تحت امرنده بولونمق دینیلدیکی تقدیرده
ایکنجی اردو قومندانی اولدرق ذات عالیلری طرفنده
بیلدیریلمسی ایچون ایرتی وقتی ایلک تورلیغی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه
یازلمشدر. دیدکلری اردو ذاکا جهتنده اکلاشیلمقده بولنان
قاعده‌یه باکمه‌یه‌رک دیفندی وفی اولیجه‌سنده اولوب ذاکا جهتنده
لزومی وجهله اهتمام وخصوصه قالانلرک معلومات ذاتیه‌سنه نوردیلم
اولنمه جاندر.

۲۶/۱۱/۱۰

حربیه ناظری احمد عزت

366

760 No. lı vesikanın açıklaması

759 No. lı vesika ile yapılan tebligat üzerine M. Kemal Paşa emir ve kumandayı Mirliva Nihat Paşaya devir ederek Yıldırım'a bağlı birliklere arzı veda etmiş ve keyfiyeti Harbiye Nezaretine de bildirmiştir.

Vesika No. : 760

Dolap - 50
Göz - 1
Dosya - 1

Numarası
629

Adana
10/11/34

20 nci Kolordu Kumandanlığına
3 ncü Kolordu Kumandanlığına
15 " " "
12 " " "
Menzil Müfettişliğine
Adana Vilâyeti Celilesine

~~İstanbul'a~~ Tebliğ olunan iradei seniye üzerine bu gece (10/11-11-34) hareket edeceğim ~~Yıldırım Grupu bugünden itibaren İkinci Orduya~~ bütün silâh arkadaşlarıma arzı veda ederim.

Yıldırım Grupu mıntakasında ve cephesinde bulunan bilcümle kıtaat İkinci Ordu Kumandanı Nihat Paşa Hazretlerinin tahtı emrine tevdi edilmiştir. Bu emrin vusulü anından itibaren ~~müşarünileyh~~ İkinci Ordu ile irtibatın tesisi mercudur.

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
Yıldırım Grupu Kumandanı
M. Kemal

Numarası
630

Harbiye Nezareti Celilesine

Yıldırım cephesinde bulunan Emir ve kumandayı İkinci Ordu Kumandanı Nihat Paşa Hazretlerine bitteslim bu gece nısfılleylde treni mahsusla Dersaadet'e hareket edeceğim mâruzdur.

Fahrî Yaver-i Hazreti Şehriyarî
M. Kemal

3, 15, 20 nci Kolordulara ve Harbiye Nezaretine şifre ederek telgrafhaneye verdim. 10/11/34
11 Saat : 8 sonra
İmza okunamadı

12 nci Kolordu Nöbetçi Zâbiti Mülâzim Hayri Efendiye yazdırdım. Saat: 8,10 sonra
Aynı imza okunamadı

Menzile ve Adana Vilâyetine tahriratları gönderdim Aynı imza okunamadı

362

368

Vesika No.760

اصله

٢٤/١١/١٠

تودوک

٦٢٩

٢٠ بنی قوللاردن قپاندلغه.

٢ " " "

١٥ بنی " "

١٢ بنی " "

منزل مشکله

اصله ولایت جلیله —

مکاتبه (١٠/١١/٢٤) حکمت ایله حکم

[illegible] شوق سلاح اقدامنه سعی بیلان

[illegible]

عرض و اعلام ایدرم.

عرض مسطورمز وجهنه بر طوپ باجیله قطعات ایچون قپاندلغه

بیلیه بیلیرم. [illegible] توزیع ایدیلمه

نهایتا [illegible] ایچون [illegible] تأسیس مرخص

بلامرک [illegible] اعتبار [illegible] ایچون [illegible]

تودوک

٦٢٠

[illegible] نصف رش جلیله —

[illegible] قپاندلغی [illegible] ایچون [illegible]

[illegible] نصف [illegible] ترون [illegible]

٢٠ بنی قوللاردن وجهنه نصف تفنگ [illegible]

١٥ قپاندلغه [illegible]

١٢ بنی قوللاردن [illegible]

[illegible] ولایتجه [illegible]

370

761 No. lı vesikanın açıklaması

Mirliva Nihat Paşanın, İkinci Ordu Kumandanı olarak, Yıldırım Grupuna ait bütün birlik ve vazifeleri teslim aldığına dair kıt'a ve müesseselere yaptığı tamim ile, Harbiye Nezaretine yazdığı teldir.

Vesika No. : 761

Dolap - 52
Göz - 11
Dosya - 18

T. H.
72

20
Telgrafhaneye 15 **Tel**
gönderdim 12
Bahattin

Menzil Müfettişliğine
Hat Komiserliğine
Karargâh şuabatına

Gönderdim
10/11/34
11 **Mehmet Cemal**

Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin Dersaadeti teşrifleri üzerine Yıldırım Ordular Grupu cephesindeki bilûmum kıtaatın ~~kıtaatı~~ emir ve kumandasını ve Yıldırım Ordu Grupuna ait vezaifi, avni inayeti Bariye tevessülen İkinci Ordu Kumandanı olarak deruhde ettim. Bilûmum silâh arkadaşlarımdan fevkalâde gayret ve muavenet göreceğimi ümit ederim.

Tel
Telgrafhaneye
gönderildi
İmza
okunamadı

İkinci Ordu Kumandanı
Nihat

Harbiye Nezareti Celilesine

10/11/34 saat 8 sonradan itibaren Yıldırım Ordular Grupu mıntakasındaki emir ve kumandayı deruhde eylediğim mâruzdur. 10/11/34
11

Onikinci Kolorduda Nöbetçi Zâbiti
Hulûsi Efendiye telefon edildi.
Bahattin

371

372

Vesika No.761

[illegible]

[illegible]

[illegible]

374

376

Fiati 3 Lira